

2. A NAPKELETI BÖLCSEK ÚTJA

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.
(Mt 2,1–12)

TEOLÓGIAI ALAPOZÁS

(Felhasznált irodalom:

Bartha Tibor (szerk.): Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.
Biblia magyarázó jegyzetekkel. Budapest, 2004, Kálvin Kiadó.
Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata. Budapest, 2013, Kálvin Kiadó.
Goppelt, Leonhard: Az Újszövetség teológiája. Fordította Dr. Szathmáry Sándor. Budapest, 1992, Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya.
Schweitzer. Eduard: Das Evangelium nach Lukas, Göttingen, 1986, Vandenhoeck and Ruprecht.
Szabó Andor: „Lábam előtt mécses a te igéd...” Budapest, 1995. Kálvin Kiadó.
Szathmáry Sándor: Ünnepeink üzenete, Miskolc, 2005.
Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret, Budapest, 1995, Ráday Nyomda.
Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985, Free University Press.
Dr. Varga Zsigmond: Márk evangéliumának magyarázata in: Jubileumi Kommentár, Budapest, 1995, Kálvin Kiadó.)

Betlehemi csillag:

Legnagyobb valószínűség szerint a Jupiter és a Szaturnusz találkozása a hal jegyében. Az ókori csillagászat szerint a Jupiter az uralkodó, a Szaturnusz Izráel, a hal pedig az utolsó idők szimbóluma. Ezek együttállása azt jelentette, hogy eljött a végidő, amikor Izráelben megszületett a világ uralkodója.

Napkeleti bölcsek:

A napkeleti bölcsek a perzsa papi törzs tagjai, babiloni csillagászok lehettek, akik egy csillag irányítása által eljutottak Jeruzsálembe majd végül Betlehembe. Az asztrológusok a Babilonban élő zsidóság révén hallhattak a zsidóság messiási váradalmairól. Az ókori Kelet egész világában várták ebben az időszakban az emberiség nagy megmentőjét, aki majd királykén fog uralkodni az általa elhozott aranykorban. Bár Izráelben tilos volt mindenféle jóslás és mágia (2Móz 22,17), ezt tiltotta Isten törvénye, mégis a bölcseket egy csillag vezette el Jézushoz. Feltűnő az az ellentét, amely kiábrázolódik Izráel lelki vezetői és a napkeleti bölcsek között. Bár a főpapok és írástudók ismerték a próféciaát, mégse indultak el, hogy megbizonyosodjanak annak beteljesedéséről. A napkeleti bölcsek felismerték a gyermek Jézusban a királyt. Azonnal megörültek neki. Nem kételkedtek, annak ellenére, hogy a körülmények nem támasztották alá azt tény, hogy a világ uralkodójával állnak szemben.

Hódolat a Megváltónak:

A bölcsek kétféle módon fejezték ki a hódolatukat: ajándékkal és testmozdulatukkal.

Ajándékok Jézusnak:

Jézus háromféle ajándékot kap a bölcsektől. Mindegyik ajándék értékes volt, királynak kijáró.

- arany: használták ékszerkészítéshez, fizetőeszköznek, szent és hétköznapi tárgyak készítésére.
- tömjén: többféle illatszer alapanyaga, bizonyos fák gyantájából készül, amit meggyújtottak, parázsra szórtak, és kellemes illatot áraszt. Arábiából kereskedők vitték be Izráelbe. Istentiszteleti célra is használták más illatszer alapanyagokkal összekeverve. Drága volt, királyi ajándéknak számított.

– mirha: balzsamcserje illatos gyantájából készített anyag. Szilárd vagy folyékony formában is árulták. Kellemes illatú. Alapvetően testápolásra, szépségápolásra, ruhák és ágyak illatosítására, holttest beszórására használták. A bor hatását fokozták azzal, hogy belekeverték. Értékes kereskedelmi cikk volt.

Hódolat:

Ez a kifejezés az uralkodóval szembeni alázatnak. Leborulva, térdre esve imádták az újszülöttet. Nagy volt a kontraszt a napkeleti bölcsek gazdagsága, ajándékai és a szegények körülmények között.

Jézus király:

Izraelben a királyok felkenetésük miatt Messiások (azaz felkentek) voltak, vagyis megmentők és szabadítók is. Az Újszövetség Jézus királynak nevezi. Zsidók királya. (Mt 27,11; Lk 23,3) Jézus keresztségére Pilátus ezt irattatja fel. Jézus olyan király volt, aki nem a földi hatalomra tart igényt. Jeruzsálemben számárháton vonult be. Jézus Krisztus örökkévaló király. Neki adatott minden hatalom mennyen és földön. (Mt 28,18 kk.) Második visszajövetelkor majd minden térd meg fog hajolni előtte (Fil 2), és királyi mivolta mindenki előtt nyilvánvalóvá válik.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A szeretet és a tisztelet a kisiskolás korban összekapcsolódik alapvetően. Akit szeret, ahhoz ragaszkodik és felnéz rá. A tisztelet tehát elsősorban a valakire való felnézést jelenti. Ugyanakkor negatív értelmezés is kapcsolódhat hozzá. Ha a családban elnyomják, illetve az iskolában bántják, és így akarják a „tiszteletet” kikényszeríteni belőle, akkor nem valódi, belső tisztelet, hanem inkább meghunyászkodás jelenik meg. Ez azonban inkább terheli és nyomasztja belülről a diákot, mintsem jó érzéssel töltené el.

A valódi tisztelet segítséget ad abban a számára, hogy példaként kezelje az adott személyt és tanuljon tőle.

A tisztelet kifejezése a második osztályos gyermek számára alapvetően a következőket jelenti:

- megfelelően kommunikál (megfelelően szólítja meg),
- hallgat rá, azaz elfogadja, amit mond,
- elismer (pl. a társak teljesítményét).

A családtól, illetve a szociális környezettől függően előfordulhat, hogy a gyermek nem akar tiszteletlen lenni, de nem ismeri igazán a megfelelő, tiszteletteljes kifejezési módokat. Az óra arra is alkalmas, hogy segítsünk nekik ebben: kifejezések megtanulása, stb., amivel a tiszteletét mások iránt ki tudja fejezni.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

Minimum	Optimum
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban• Tudja segítséggel elmondani a tankönyvi képek és szöveg alapján a	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban• Tudja elmondani Jézus születésének és a napkeleti bölcsek látogatásának a történetét.

<p>napkeleti bölcsek látogatását Jézusnál.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel értelmezze a lecke Igéjét: Lukács evangéliuma 2,11. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten értelmezze a lecke Igéjét és mondja el saját szavaival: Lukács evangéliuma 2,11.
--	---

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Jézus emberi testben, kisbabaként született meg, de Ő hatalmas király.

Értelmi cél: Annak a tudatosítása, hogy az emberi testben született Jézus hatalmas király, amit a napkeleti bölcsek is felismertek.

Érzelmi cél: A gyermek Jézus iránti tisztelet, hódolat és imádat felébresztése.

Pragmatikus cél: A tanuló segítése abban, hogy Jézus iránt fejezze ki saját módján (lehetőségeivel) a tiszteletét.

Óra fő része	Javaslatok	Módszertani javaslatok, Taneszköz
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Csillagkereső, ajándékvívó</p> <p>Elrejtünk egy csillagot a teremben még óra előtt. A gyerekeket megkérjük, hogy a kiosztott, megrajzolt ajándékcsomagra írják rá, hogy ha ők látogatnák meg a gyermek Jézust, mit adnának neki ajándékba. Majd kérjük meg őket, hogy menjenek ki a teremtől, és egyesével jöjjenek be, ahogyan behívjuk őket. Az elrejtett csillaghoz irányítjuk az ajándékozót. Az első gyermeket a játékvezető irányítja, míg a terembe beérkező további gyermeket mindig az előző vezeti a csillaghoz. Akár egyenként meg is kereshetik a gyerekek a csillagot, ekkor mindig más helyre rejtjük el!</p> <p>Beszélgetési lehetőség:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hogyan fejezhetjük ki a szeretetünket valaki iránt? • Hogyan fejezhetjük ki azt, ha tisztelünk valakit? Mondjunk rá példákat, és akár mozdulatok segítségével is mutassuk be! • Ki az, akit a csoport tagjai tisztelnek és miért? 	<p>Hogy ne legyen nagy hangzavar kint, a folyosón is lehetőség van a rajzok elkészítésére.</p> <p>Mindenképpen beszéljük meg a játék szabályait, hogy ne legyen káosz, sem a termen belül, sem kívül!</p> <p>A beszélgetés alkalmas arra, hogy a tiszteletről, tisztelt személyekről szó legyen, és így megalapozhassuk azt, hogy Jézust – még kisbabaként is miért tisztelheték a bölcsek ennyire. (Illetve mi miért tisztelhetjük!)</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Történetmondás vázlata</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bölcsek felfedezik a csillagot. Útra kelnek. • Látogatás Heródesnél. • A csillag Betlehembe vezeti őket. • Hódolnak a gyermek előtt. • Jézus király és mindenek Ura, nemcsak egy kisbaba, akinek először látták! <p>Kapcsolódó feladatok:</p>	<p>Történetmondás szómagyarázattal és kortörténeti háttérrel: Heródes irigysége, tömjén, mirha. Akár a tömjén be is vihető órára.</p>

	1. 2. 3. feladat.	
Házi feladat	4. feladat	
Énekjavaslat	Betlehemi csillag	TKEI és TKGY 7. ének

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

TKEI 136-137. o. TKGY 122-123. o.

A képen látható:

Éjszakai dimbes-dombos táj. A baloldalon, az égen ott a fénylő csillag, ami jelzi Jézus születésének helyét, és amely vezérelte a napkeleti bölcseket. A jobb oldalon látható a három napkeleti bölcs, tevén ülve igyekeznek megtalálni Jézust és tiszteletüket tenni. A bölcsek ruhái díszesek, kezükben ajándékok. A tevéken csomagokat is látni. Az egyik napkeleti bölcs épp a csillag felé mutat.

Instrukció a képolvashoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

- Honnan érkeztek a napkeleti bölcsek?
- Milyen ajándékokat akartak adni Jézusnak?
- Ki volt Heródes? Mit mondott magáról?
- Miért mentek a bölcsek először Heródes palotájába?
- Mire gondolt Heródes, amikor arra kérte a bölcseket, hogy jöjjenek vissza hozzá és mondják meg hol található a gyermek?
- Isten mire figyelmeztette őket?
- Mit tettek, miután látták Jézust és megajándékozták?
- Te mit vittél volna ajándékba a kis Jézusnak? Képzeld el!

2. Játék: Hogyan fejezed ki a tiszteletedet?

Kérjük meg a gyermekeket, hogy álljanak párba, és mutassák ki egymás iránt a tiszteletüket. Ez lehet mozdulattal, illetve szavakkal is. Mutassuk meg, hogy Jézus korában a meghajlás volt a tisztelet egyik kifejezője! Adjunk példákat a tisztelet szavakkal való kifejezési formáira is!

3. Játék: Csillagok az égen

A motivációhoz vagy akár óra végi játékhoz használható az ötlet. Készítsünk néhány csillagot arany színű papírból, illetve egy sötét csomagolópapírra rakjuk fel őket különböző elhelyezésben! Minél több csillagunk van, annál jobb a játék. A gyerekeknek mutassuk meg az általunk készített csillagos égboltot, és kérjük meg őket, hogy figyeljék meg, hogyan vannak a csillagok elhelyezve rajta! Majd egy önként jelentkezőt küldjünk ki, és változtassuk meg az „égbolt” berendezését! Ezután az önkéntes gyermeknek ki kell találnia a változást. Ez után beszélgethetünk arról, hogy könnyű vagy nehéz volt-e a bölcseknek a csillagot követniük. Forrás: REMA: Horogötletek a tanításban.

4. Játék: Keresem a párom

Különböző méretű csillagokat vágunk ki. Törekedjünk arra, hogy a csillagok párban legyenek! A gyermekek között osszuk szét a csillagokat, majd kérjük meg őket, hogy keressék meg a párokat! A párokra aztán feladatokat is bízhatunk. Ha csoportbontáshoz akarjuk a játékot használni, akkor ne párban legyenek a csillagok, hanem 3-4 db legyen azonos méretű.

5. A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv: 252. dics. 1-3. verse: Mennyei seregek

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 66. Csordapásztorok